

OPONENTSKÝ POSUDEK (DIPLOMOVÁ PRÁCE)

Jméno diplomanta:	Schweinerová Lucie
Téma práce:	Svěřenský fond jako nástroj mezigeneračního převodu majetku
Rozsah práce:	53 stran vlastního textu (dle prohlášení autorky 127.973 znaků, tj. 71,01 normostran)
Datum odevzdání práce:	26. 06. 2024 (el. podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat především za aktuální. Problematika svěřenských fondů přináší, zejména vzhledem ke své povaze jako právního implantátu do našeho právního řádu, stále nové podněty pro judikaturu i doktrínu, což platí tím spíše, kdy se svěřenský fond chápe jako (alternativní) právní konstrukce, která může sloužit k mezigeneračnímu převodu majetku. Tehdy nejde jenom o samotnou podstatu konstrukce svěřenského fondu, ale navíc dochází k prolínání této právní konstrukce s instituty dědického práva, pojatého v rekonstruovaném soukromém právu v duchu tradiční úpravy ABGB, která ovšem s právním implantátem typu svěřenského fondu samozřejmě nemohla počítat.

Hodnocení oponenta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jedná se o téma, které se od svého legislativního ukotvení v OZ těší tradičně značné pozornosti. Pro současný odborný diskurz je ovšem typická určitá názorová roztržičnost a nic nenasvědčuje k tomu, že by měl být v dohledné době nad spornými otázkami svěřenských fondů nalezen široký odborný konsenzus. To je samozřejmě faktor, který zvyšuje požadavky na úspěšné zpracování autorkou zvoleného tématu. Autorka se za dané situace samozřejmě neobejde bez důsledné práce s judikaturou, která ovšem, jsouc ve fázi zrodu, nemůže být mechanicky a nekriticky přejímána. Nakolik nelze po autorce diplomové práce požadovat, aby aktuální názorové střety rozřešila, znamená to zvýšené nároky na autorčin systematický a argumentační postup napříč prací.

Hodnocení oponenta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání souvisejících praktických znalostí (zejm. judikatury), při čemž lze čerpat z dnes již širšího okruhu literatury, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do šesti kapitol, k čemuž je třeba přičíst také úvod a závěr práce. V první kapitole se autorka zabývá historickými souvislostmi svěřenství a svěřenských fondů, ve druhé již přistupuje k analýze právní úpravy svěřenského fondu (s důrazem na jeho zřízení a vznik a na osoby na něm různým způsobem zúčastněné). Třetí kapitola je věnována srovnání s jinými instituty mezigeneračního převodu majetku, včetně institutů zahraničních právních úprav (srov. dále). V logické návaznosti je pak zařazena kapitola čtvrtá, věnovaná problematice průniků mezi právní úpravou svěřenského fondu a dědického práva. Pátá kapitola se věnuje daňovým aspektům svěřenského fondu a závěrečná šestá kapitola přehledně shrnuje výhody a nevýhody, které autorka v rámci své analýzy identifikovala. V závěru své poznatky přehledně shrnuje. Autorka tedy postupuje v logickém pořadí od obecného k dílčímu, při čemž celá struktura práce zřetelně směřuje k závěrečné kapitole věnované výhodám a svěřenského fondu z pohledu převodů majetku (mortis causa).

Hodnocení oponenta: Jednotlivé tematické celky jsou voleny v logické posloupnosti, celková logická stavba práce je promítnuta také do dílčího členění jednotlivých kapitol, které je ve srovnání s podobnými pracemi vypracováno pečlivě a svědčí o hloubce zpracování tématu. Systematika práce i její formální členění odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

V úvodu autorka definuje cíl práce, kterým je poskytnout čtenáři „(...) *mimo jiné pokusit se s těmito problémovými aspekty vypořádat a představit hlavní argumenty, proč právě svěřenský fond může představovat ideální nástroj pro mezigenerační převod majetku. Zároveň si ale práce klade za cíl kriticky zhodnotit nedostatky právní úpravy a výkladová úskalí, která v praxi nastávají a ubírají tak svěřenským fondům na atraktivitě.*“ Takovéto vymezení cíle práce lze považovat za adekvátní v rámci diplomové práce, zároveň je však třeba mu vytknout určitou nekonzistentnost – autorka výslovně uvádí, že cíl práce je „*mimo jiné*“, což lze chápat jedinečně tak, že nejde o hlavní cíl práce, čímž se automaticky otevírá otázka, co tedy oním *hlavním cílem* práce je, což se však čtenář dozví až na konci celé úvodní pasáže („*následně vyhodnotit výhody a nevýhody svěřenského fondu jako takového a nastínit tak, jestli může být vhodné svěřenský fond pro účel převodu majetku vytvořit*“). Vhodnější se jeví referovat o cílech práce konzistentněji a hlavní cíl práce vytyčit jasně. Zřejmě i u vědomí toho následně autorka na další straně (s. 8) znovu shrnuje cíl práce a její základní výzkumné otázky, čímž se snaží napravit určitou nekonzistenci předchozího textu.

Na práci lze kladně hodnotit několik aspektů. Předně jde o komplexnost zpracování tématu, které je vedeno jasnou dějovou linkou směřující k naplnění (hlavního) cíle práce, totiž posouzení výhod a nevýhod institutu svěřenského fondu pro účely mezigeneračních převodů majetku. Přidanou hodnotou práce (kterou lze rovněž kladně hodnotit), je skutečnost, že autorka si všímá také veřejnoprávních aspektů této problematiky, především pak daňové. Tím podtrhuje komplexnost zpracování zvoleného tématu. Autorce se podařilo jednoznačně identifikovat hlavní témata současného diskurzu nad svěřenskými fondy, a to problematiku změny statutu a vzhledem k dědickému právu pak zejména problematiku nepominutelných dědiců. Kladně lze rovněž hodnotit exkurzy k podobným institutům v zahraničních právních úpravách, zejm. pokud jde o právo lichtenštejnské, německé a quebecké (zejm. kap. 3). Kladně lze hodnotit také práci s judikaturou, a to i s recentní (5 judikáty z roku 2022).

K práci však lze poznamenat také některé dílčí výhrady, zejména formálního charakteru. Poznámky pod čarou nejsou formátovány do bloku na rozdíl od hlavního textu. Formátování textu by mělo být jednotné. Zdroj pod č. 17 položky literatura je právní předpis a měl být tudíž zařazen pod položkou č. 3 „seznam použitých právních předpisů“. V seznamu zdrojů není zvykem ponechávat prázdné položky (zde č. 5 „seznam ostatních zdrojů“). Místy není stálené psaní dat (autorka většinou píše data správně, místy však chybně bez úhozu mezerníku za tečkou, např. s. 2 a 63). Není zvykem začínat číslování od titulní strany práce. Na s. 53 by měl být uveden autor citace, je-li text vysazen kurzívou a v uvozovkách (nebo alespoň označen jako lidová moudrost apod.). Místy lze v práci překlipy (např. s. 7: „Vzhledem k tématu práce bude kladen důraz na právní úpravu a problematikou fondu s důrazem na svěřenský fond založený za soukromým účelem.“) či stylistické nedostatky (s. 57: „Je zřejmé, že **trend svěřenského fondu** je vzestupný...“; zřejmě myšleno trend zakládání, rozšíření apod.). Místy je autorka nekonzistentní v používání zavedených zkratk (např. s. 30 „§ 1463 odst. 1 Občanského zákoníku“ místo zavedené zkratky OZ). Jednotlivě posuzováno se nejedná o zásadní vady jinak zdařilé a pečlivě zpracované práce, nicméně jejich množství již shledávám jako hraniční k tomu, aby odůvodňovalo navrhnout (prozatím) stupeň hodnocení snížený o jeden stupeň s tím, že právě vzhledem k jejich hraničnímu množství bude finální hodnocení práce zohledňovat především průběh její obhajoby.

Vzhledem k uvedenému práci celkově hodnotím jako zdařilé zpracování tématu, které vyniká snahou o komplexnost a podrobnost, vykazující ovšem některé dílčí (především formální nedostatky). Vzhledem k tomu navrhuji prozatím hodnocení práce snížené o jeden stupeň.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl diplomové práce je uveden výše. Autorka tento cíl splnila, všechny její závěry mají oporu v textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz generuje dokument čítající 1061 stran, představující 62 dokumentů obsahujících shody, čímž je generována celková podobnost (<i>overall similarity</i>) 23 %. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument v rámci časové dotace pro oponování práce prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů, profilující literatury (především děl Lederera, Ronovské a Hollmannay atd.) nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné. Míra shody v žádném z dokumentů ostatně nepřevyšuje marginálních 5%. Práce obsahuje bohatý citační aparát, takže lze předpokládat jeho vedení <i>lege artis</i> . Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 73 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 24 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 9 % (od zdroje č. 2 se vykazuje shoda méně než 1 %). Pokud jde o zdroj č. 1, je třeba konstatovat, ani toto číslo samo o sobě ničeho nevyovídá, neboť jde o souhrn všech shod z jednoho zdroje (<i>dspace.cuni.cz – digitální repozitář UK</i>), v němž jsou ovšem agregovány jednotlivé dílčí zdroje z tohoto úložiště. Po prostudování indikovaných shod lze navíc konstatovat, že se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, ustálených právních obrátů, citací zákonných ustanovení a judikatury, které musí být logicky shodné. Na základě všech těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce <i>lege artis</i>.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše, a to jako zdařilá a odpovídající požadavkům na práce tohoto druhu.
Práce s literaturou (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje (což dokládá i počet poznámek pod čarou: celkem 262, což je vzhledem k rozsahu práce jistě nadstandardní). Seznam použitých pramenů je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autorka pracovala s cca 40 zdroji (z toho 4 cizojazyčné) ať už monografického či časopiseckého charakteru a rovněž s judikaturou (14 judikátů). To lze považovat za zcela dostačující pro účely práce tohoto druhu, zvláště k poměrně úzkému zacílení tématu a teprve se rodícímu fondu judikatury. Celkově je práce se zdroji dostačující

	v rámci požadavků kladených na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu diplomové práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, k podrobnosti zpracování již výše. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů je pravděpodobně vyšší než průměrná normostrana. Text neobsahuje grafy či tabulky, což je vzhledem k tématu práce pochopitelné. Dílčí formální výhrady již výše. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň je standardní, dílčí výhrady již výše.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – srov. výše v rámci podrobného hodnocení.

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) Je podle autorky právní úprava svěřenského fondu, včetně jeho využití pro mezigenerační převody majetku vhodná pro celkově spíše větší soubory majetku, nebo i pro soubory menší? Co lze z tohoto pohledu soudit o tom, že právě lichtenštejnská právní úprava je těmto implantátům (dokonce v podobě „klasických“ trustů) nakloněna?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Velmi dobře.

V Praze dne 28. 06. 2024

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce